

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 43.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.
31. OKTOBRA (OCTUBRE) 1957

Svetovni kongres katoliških časnika

Dunaj, v začetku oktobra.

V dneh od 30. septembra do 3. oktobra je bil na Dunaju 5. svetovni kongres katoliških časnika. Več kot 400 delegatov se je zbralo iz 32 držav, da bi v imenu svojih glasil — in tudi svojih čitatev — pretresli vprašanja, ki danes zadevajo katoliški tisk.

Od dneva, ko se je kongres pričel s službo božjo v katedrali sv. Štefana, do dne, ko se je zaključil s slovesnim Te Deumom v cerkvi sv. Karla, so delegati pretresli številne probleme in so pri tem potrdili načela, na katerih temelji katoliški tisk, ter so nakazali smernice, ki jih terja prihodnost.

Kot je Sveti Oče podčrtal v svoji poslanici kongresu, more katoliški tisk “s sredstvi, ki mu odgovarjajo, služiti resnici v cerkvenem, kakor tudi v posvetnem območju”. Tu da leži temeljni namen katoliškega tiska in njegova plemenitost. Kakšna naj bo torej vloga katoliškega žurnalista? “On naj bo” — pravi sveti Oče “vodnik in svetovalec čitatelja, izpolnjuje pri milijonih odraslih ljudi vzgojno delo. Izraža naj v imenu vseh odzive krščanske vesti in tolažni naj to, kar misli svobodno in trezno javno mnenje. Katoliški časniki so vplival na razmišljanje, ne da bi vsiljeval sodbo, navajal bo k dejanjem, ne da bi delal silo odločitvam: vzpodbujal bo navdušenje za velike stvari, ne da bi pri tem razpihoval ljudske strasti.”

Gradeč na teh temeljnih načelih, ki jih je z njemu lastno umsko globino očrtal sveti Oče v svoji poslanici, so nato številni ugledni katoliški novinarji in drugi javni delavci v svojih referatih pokazali na različne dolžnosti, obzorja in težkoče, ki jih naš čas terja od katoliškega tiska. Urednik časnika Osservatore Romano, Conte Dalla Torre, nestor avstrijskih katoliških časnika dr. Friedrich Funder, bivši upravnik pariškega “La Croix” Emile Gabel, predsednik zveze španskih katoliških novinarjev Francisco de Luiz y Diaz, upravnik časopisa “L'Avvenire d'Italia” Raimondo Manzini, berlinski profesor Emil Dovifat — to so imena predstavnikov katoliškega tiska, ki so imeli daljše referate na plenarnih zasedanjih.

Spričo tesne in neločljive zveze med tuzemskim in nadnaravnim poslanstvom krščanstva tudi katoliškemu tisku nujno pripadajo poleg verskih tudi važne družbene, politične in narodnostne naloge. Vsa ta vprašanja so tem bolj važna in pereča, ker je največji sovražnik vere danes komunizem, ki je svetovnonazorsko in hkrati tudi politično gibanje. Toda, kot je naglasil bivši minister angleške laburistične vlade lord Pakenham v svojem govoru, katoličani nimamo enotnega političnega gibanja. V določenem okviru more katoličan pripadati katerikoli stranki. Sploh je za katoličana in tudi za katoliškega žurnalista značilno to, da v končnem oziru deluje le po svoji vesti. To je odlika katoliškega tiska v primerjavi s totalitarnim, in posebej, s komunističnim tiskom. Naravno je zategadelj, da se v katoliškem taboru svobodno uveljavljajo različna družbena in politična nazorja. Nekatera od teh skušajo kolo časa zavirati, druga pa odpirajo nova obzorja in skušajo nuditi nova pota. Toda, kot je naglasil francoski minister Pflimlin v svojem odličnem govoru, danes vse bolj prodira prepričanje, da se moramo katoličani okleniti napredne družbene misli, kajti le tako se bo krščanski svet mogel učinkovito upreti svojim sovražnikom, le tako bo mogel zadostiti težnjam, ki obeležujejo današnjo dobo. Minister Pflimlin, ki je predsednik napredne francoske katoliške stranke M.R.P., je očrtal politično perspektivo, ki se danes odpira krščansko mislečim ljudem spričo katastrofalnih porazov, ki jih je doživel in jih doživlja komunizem na duhovnem polju, v borbi idej. Trije problemi, da so predvsem važni v tej zvezi. Na prvem mestu je zamisel o združenju Evrope. V tem vprašanju morajo katoličani, kot je Pflimlin naglasil, delati zato, da to združenje ne bo temeljilo samo na materialnih koristih, ampak bo koreninilo

Nova zagonečka Kremlja: Žukov odstavljen

Sovjetska agencija Tass je v soboto objavila naslednje kratko poročilo: “Prezidij vrhovnega sovjeta ZSSR je postavil maršala Sovjetske zveze Malinovskega za obrambnega ministra ZSSR. Prezidij vrhovnega sovjeta ZSSR je razrešil maršala Sovjetske zveze Žukova dolžnosti obrambnega ministra ZSSR”.

Poročilo je povzročilo veliko presenečenje na Zahodu, prav tako v satelitskih državah. Opazovalci so menili, da je Žukov trdno povezan s Hruščevom in da je zaradi neomejene oblasti v voj-

ski nepremakljiv s svojega polčaja. Iz poročila Tass-a ni razvidno, ali bo Žukov odšel v pozabo ali pa bo segel še višje. Po mnenju tujih opazovalcev je Žukov imel vse možnosti za predsednika ZSSR, medtem ko so Hruščevu napovedovali padec v prihodnjih šestih mesecih. Zanimivo je, da je Tass objavil to poročilo pol ure po vrnitvi Žukova z obiska v Jugoslaviji in Albaniji in da je do spremembe prišlo dejansko tik pred konferenco satelitskih držav v Moskvi.

Adenauer prekinja diplomatske stike s Titom

Krščansko-demokratska vlada Zahodne Nemčije, pod vodstvom Adenauerja, je prekinila diplomatske odnose s Titovo Jugoslavijo. Do tega koraka jo je privelo Titovo priznanje komunistične Vzhodne Nemčije.

Adenauerjeva vlada je večkrat uradno poudarjala, da ne bo vzdrževala diplomatskih stikov z državami, ki priznavajo komunistični režim Vzhodne Nemčije. Za bonško vlado posebna država Vzhodne Nemčije uradno ne obstoja, ker smatra, da je le del nemškega ozemlja, ki ga je okupirala ZSSR in še ni osvobojeno. Bonška vlada je tudi objavila, da bo prekinila diplomatske stike z vsako državo, ki bi priznala Vzhodnonemški komunistični režim. Ker je to storila Titova Jugoslavija, se je Adenauer držal svoje grožnje in prekinil diplomatske stike z Beogradom.

Pred tem korakom se je bonška vlada po redni diplomatski poti posvetovala z Londonom in Washingtonom, od koder so ji odgovorili, da z zadovoljstvom gledajo na odločitev Zahodne Nemčije. Kljub hudemu pritisku zahodnonemškega kapitala, ki vzdržuje cvetočo trgovino z Jugoslavijo — letne izmenjave dobrin je bilo med obema državama do 100 milijonov dolarjev — se je Adenauer držal načel, ki jih je postavil v svoji politiki do komunistične Vzhodne Nemčije in do držav, ki priznavajo ta režim. Bonn je objavil, da “z obžalovanjem” prekinja odnose z Beogradom, ker pač ni sovražno razpoložen napram jugoslovanskim narodom. Titov veleposlanik v Bonnu je izjavil, da je Bonn klonil pod pritiskom Washingtona in Londona, poljudna jugoslovanska agencija Jugopress pa je označila prekinitev odnosov za “brezglavo dejanje. Noben korak bonške vlade ne more zanikati dejstva, da obstojata dve nemški državi.”

V Washingtonu in Londonu se stri-

tudi v duhovnih vrednotah, v zavesti evropskih narodov, da jih družijo duhovni ideali, ki presegajo vrednost posamičnih nacionalizmov. Drugo je vprašanje odnošajev med Vzhodom in Zahodom. Tu se moramo boriti proti utvaram in je treba razgaliti komunistično mirovno propagando. Pokazati je treba tudi solidarnost z zaslužjenimi narodi in je treba delati za njihovo osvoboditev, pri čemer je pa treba upoštevati, da razvoj sam že budi nova upanja. Dogodki v Madžarski in Poljski, da so vsem nam vrnili zaupanje vase. Na tretje mesto je pa Pflimlin postavil vprašanje zaostalih predelov sveta, kjer danes živi več kot ena milijarda ljudi. Tem da je treba materialno pomagati. Toda treba jih je tudi duhovno dvigniti in jim zlasti predočiti, da Zahod ne želi samo, da bi bili svobodni ampak tudi, da bi postali soodločujoč činitelj na svetovni pozornici.

Med največje zanimivosti kongresa je treba prišteti prisotnost osmih katoliških časnika iz Poljske. To so bili “pristni” katoliški novinarji, ki so prišli na kongres z odobritvijo kardinala Wyszyńskiego. Ti so svojim iz Zahoda govorili o resničnem stanju doma, o svojih nadah in bojznih. Kot je povedal novinar Jerzy Turowicz iz Krakowa imajo sedaj katoličani poleg lepega števila čisto verskih listov tudi en tednik in en mesečnik široke, vsedržavne naklade, ki pišeta o splošnih družbenih in kulturnih vprašanjih v katoliškem duhu. Pri tem pa da niso všteta glasila PAX-a, ki da je kolaboracionistična organizacija, katera pa uživa veliko materialno podporo države.

Živčna vojna in konference

Dogodki na Srednjem Vzhodu med Turčijo in Sirijo se bližajo kritični točki. Sirija je bila pri ZN zahtevo, naj preišče njeno trditev, da se Turčija pripravlja na napad na Sirijo in da je zato nakopičila nad 50.000 vojakov ob turško-sirijski meji. Ta korak sirijske vlade je takoj izkoristila USA ter je prav tako hitro zahtevala, da zadevo predebatira skupščina ZN.

Sovjetska vlada se nadalje po radiu in tisku šeuva Sirijo proti Turčiji in obtožuje Turčijo napadalnih namenov, Turčija pa vztrajno odgovarja, da premika svoje čete v skladu z rednimi jesenskimi premiki vojske, kakor je to delala vsako leto. Medtem je v turško egejsko pristanišče Smirno priplul del ameriške šeste flote, ki se stalno zadržuje v Sredozemlju za odbitek kakršnega koli napada ZSSR v sredozemski bazen. Poveljnik šeste flote je objavil, da je

V eni svojih končnih resolucij je nato kongres izrečno proglasil, naj se pravim poljskim katoliškim žurnalistom iz Poljske materialno omogočijo pogosti obiski v zahodnih deželah.

Kongres je v eni svojih resolucij tudi potrdil prepričanje o tem, da bo vsem deželam, ki danes trpe pod komunizmom, kmalu zasijala boljša bodočnost. Do tedaj pa naj se begunskim katoliškim novinarjem nudi materialna podpora in pomoč.

Po direktni intervenciji slovenskega delegata in delegata iz Južne Tirolske, se je v eno od resolucij vnesel tudi člen, ki predlaga, naj se o raznih spornih vprašanjih, posebej pa o manjšinskih vprašanjih, po posredovanju mednarodnega katoliškega tiskovnega sekretariata v Parizu, razpravlja med katoliškimi žurnalisti prizadetih narodov.

Cerkvena in posvetna oblast Avstrije sta kongresu nudili vso podporo. Dunajski nadškof König je bil ponovno gost v kongresni dvorani in je tudi delegate povabil na sprejem v svojem dvorcu. Dunajski župan Jonas in avstrijski zunanji minister Figl sta tudi vsak zase predela slovesen sprejem tako, da so delegati imeli dovolj priložnosti, da se med seboj поблиže spoznajo tudi na družabnem polju in da hkrati utrdijo zveze z merodajnimi činitelji nove avstrijske države.

Na dani je, da morejo biti takšni stiki nadvse koristni za vse sodelujoče, koristni pa morejo biti tudi za slovensko stvar in sicer ne samo na verskem in ideološkem področju, ampak tudi na političnem in narodnostnem področju. B.G.

vojne. Francija bo začasno zastopala bonško vlado v Beogradu v trgovinskih zadevah.

V ameriškem zunanjem ministrstvu pa so takoj po Titovem priznanju vzhodnonemškega komunističnega režima začeli proučevati spremembo ameriške politike napram Beogradu. Pričeli so si postavljati vprašanje, če se Tito zadovoljivo vzdržuje zunaj sovjetskega satelitskega imperija, da bi mu bilo še vredno pošiljati gospodarsko in vojaško pomoč. Položaj je dosegel kritično točko zaradi dveh razlogov:

1) Vedno jasneje postaja, da Tito, ki ga je nekoč Moskva zavrgla in obsodila, postaja vedno bolj prijateljski do Hruščevega režima.

2) Ameriški kongres vedno močneje pritiska na washingtonsko vlado, naj dokaže, da je Tito res svobodonemškega vpliva in da je pomoč komunistični Jugoslaviji upravičena.

V tem ozračju se je zato Dulles končno odločil in objavil, da je sklenil ukiniti večji del ameriške pomoči Titu, vključno letala na reakcijski pogon. O tem koraku se je USA posvetovala s svojimi zavezniki, zlasti z Anglijo. Podrobnosti o postopku dokončne ukinitve pomoči Titu, tako gospodarske kakor vojaške, pa bodo morali še izdelati.

Jugoslovanski tisk je močno napadel zahodnonemško vlado in trdi, da “prekinitev diplomatskih odnosov pomeni poskus vmešavanja v jugoslovansko politiko” ter dodaja, da “maščevanje še ni bila nikdar za nikogar uspešna metoda nastopanja proti Jugoslaviji”.

njegovo ladjevje pripravljeno za takojšnjo akcijo.

V Washingtonu je na tiskovni konferenci Dulles uradno objavil, da USA v slučaju sovjetskega ali sirijskega napada na Turčijo ne bo stala ob strani, pač pa bodo njeni bombniki napadli naravnost sovjetsko ozemlje. ZSSR ne bo ostala varna pred napadi ameriških bombnikov, kakor se je to zgodilo z rdečo Kitajsko v korejski vojni. Če bo napadna Turčija, se bo sprožila sila NATO in držav bagdadskega pakta, ker je Turčija članica obeh obrambnih zvez. Države bagdadskega pakta sedaj močno pritiskajo na USA, naj postane polna članica te obrambne zveze na Srednjem vzhodu. Doslej sodeluje samo v gospodarskem, političnem in policijskem oddelku te organizacije.

V tem skrajno napetem položaju je Hruščev poslal iz Moskve osebna pisma socialističnim in laburističnim strankam Zahodne Evrope, v katerih jih poziva, naj socialisti in komunisti nastopijo skupaj in ohranijo mir v Evropi in svetu. Socialistične stranke so ta pisma Hruščeva objavile in sporočile v Moskvo, da imajo zunanje politični značaj ter bi zato Hruščev moral pisati pisma ne vodjem socialističnih strank, ampak naravnost posameznim vladam zahodnoevropskih držav, ki so edine ustavno in zakonito upravičene odločati v zunanji politiki. Hruščev je s temi odgovori dobil hudo kľofuto.

Takoj potem je pozval komunistično stranko v Angliji, naj intervenira pri britanski vladi, da bi Macmillan pripravil Eisenhowerja od tega, da bi tudi Hruščeva povabili na konferenco, ki sta jo imela Macmillan in Eisenhower prejšnji teden v Washingtonu. Tako London kakor Washington sta objavila, da ne vidita potrebe po sklicanju konference velikih treh ter onačila moskovsko taktiko kot propagandni trik z namenom, da bi se konferenca spremenila v komunizmu koristno zasedanje. Moskva trdi, da danes samo dve velesili, t. j. Anglija in USA, ne moreta več urediti svetovnega položaja, niti ne kritičnih razmer na Srednjem Vzhodu, najmanj pa brez ZSSR. Označila je konferenco kot kovanje sovražnih načrtov proti Moskvi in njenemu imperiju.

Macmillan je prejšnji teden odletel v Washington na konferenco z Eisenhowerjem, na kateri sta oba državnika razpravljala o pojačanju sodelovanja med obema državama in o potrebi spremembe zunanje politike obeh držav zaradi nedavnih dogodkov na političnem in znanstvenem področju. Konferenca predstavlja začetek vrste konferenčnih sti-

APROBO ARGENTINA UN PROTOCOLO AMERICANO

Argentina se convirtió en la primera nación en otorgar su aprobación final al protocolo de convención interamericana sobre derechos y deberes de los estados en casos de guerra civil.

El embajador argentino en la OEA, Dr. Eduardo A. García, depositó el instrumento de ratificación en la sede de la Unión Panamericana. La convención fija las normas a que los gobiernos deberán ajustarse para impedir en su territorios actividades que puedan fomentar la lucha civil en otros países.

ARGENTINA ODOBRIŁA AMERIKSKI PROTOKOL

Argentina je postala prva država, ki je končno odobrila protokol medameriške konvencije o pravicah in dolžnostih držav v slučaju državljanske vojne.

Argentinski veleposlanik pri Organizaciji ameriških držav dr. Eduardo A. García je deponiral ratifikacijske listine na sedežu Vseameriške zveze. Podpisana konvencija vsebuje določila, da morajo vlade posameznih držav v slučaju državljanske vojne v kaki drugi državi na svojem področju preprečiti vsako delovanje, ki bi lahko pospeševalo boje v drugih državah.

Na svoj narodni praznik 29. oktobra so Slovenci znova poudarili svojo odločitve iz leta 1918, da hočejo živeti v popolni svobodi. V ta namen so še pojačali svoje napore, da se slovenski narod reši sedanje komunistične sužnosti in zaživi znova življenje v svobodi in demokraciji.

kov med vrhovnimi politikami zahodnih držav v prihodnjih tednih. Koncem oktobra se bo Macmillan sestal v Otawi s kanadskim predsednikom Diefenbakerjem, kmalu nato pa z zahodnonemskim predsednikom Adenauerjem. Glavni tajnik organizacije Atlantskega pakta Spaak bo v prihodnjih treh tednih obiskal Washington in London.

Po končani konferenci med Eisenhowerjem in Macmillanom sta USA in Anglija objavili, da sklicujeta za 16. december sestanek vseh članic NATO v Parizu, katerega se bodo udeležili predsedniki teh držav. Tako bo ta konferenca ena najodločilnejših konferenc te organizacije, ker bo mogla na lcu mesta sprejeti in odobriti sklepe, ker se je bodo udeležili dejansko vrhovni poveljniki vojaških sil držav članic v oseh predsednikov držav. Najpomembnejši predsedniki bodo Eisenhower, Macmillan in Adenauer.

Glavni namen teh konferenc bo proučiti in ugotoviti dejansko vojaško, gospodarsko in politično silo Zahoda v vidu uspešne sovjetske iztrelitve medcelinske balistične rakete in poskusnega satelita. Ugotoviti morajo, v kakšni meri so ti sovjetski uspehi prekosili obrambno silo atlantskega pakta in kolikšna je potreba, da se USA priključi kot polna članica k bagdadskega paktu, ki ga sestavljajo Anglija, Turčija, Irak, Perzija in Pakistan. Na konferencah bodo razpravljali tudi o posledicah zahodnonemške prekinitve diplomatskih stikov z Beogradom ter o spremembi zahodne politike napram komunistični Jugoslaviji. V Washingtonu in Londonu izjavljajo, da se je sicer Titu posrečilo, vsaj na videz, ostati neodvisen od Moskve, toda ugotavljajo, da se njegova zunanja politika vedno bolj strinja z zunanjo politiko sovjetskega bloka.

Sovjetski blok pa na svoji strani sklicuje konferenco satelitskih predsednikov ob priliki novembrske obletnice boljševiške revolucije v Moskvi. Iz Azije bo na konferenco prišel Maocetung, iz Evrope pa vzbujajo največje zanimanje potovanje Tita v Moskvo. Zahodni opazovalci menijo, da bo ZSSR ob priliki proslav obletnice revolucije in konference satelitskih predsednikov zaradi propagandnih namenov znova presenetila svet z izstrelitvijo novega satelita ali rakete. Toda, ker se je že poleg strah pred sovjetskim znanstvenim napredkom po izstrelitvi prvega umetnega satelita, zato ta morebitna druga izstrelitev ne bo več tako učinkovala, razen če bi se tokrat podali naravnost na Luno.

V pozdrav in slovo

Dr. Miha Krek je po vrnitvi v Washington poslal uredništvu Svobodne Slovenije pismo, v katerem želi, da bi splošno vsebino pisma v "pozdrav in slovo" Slovincem v Južni Ameriki. Radevolje in z veseljem ustrežemo želji dr. Kreka in objavljamo dobesedno najbolj značilne odstavke iz pisma.

Po uvodnih besedah, kjer piše o težavah s prihodom v Južno Ameriko, o čemer smo že pisali, pravi:

Med kongresnimi dnevi smo se sešli s Slovenci v Sao Paulo, ki sem zanje zvedel, oziroma sta zvedela zanje prijatelja Stare in Smersu. Že samo radi teh bi se bila pot obilno splašala. Prišli so v Brazilijo ali kot prvi begunci po drugi svetovni vojni, ali pa kasneje, vsak na svojo roko. Z naseljenci našega rodu izpred vojne skoro nimajo stikov, z ostalimi Slovenci po svetu pa tudi ne. Vsak je sam zase živel in si pomagaj, kakor je vedel in znal. Ni organizacije, ki bi jih družila. Menda sem bil prvi obiskovalec, ki je prišel mednje "iz širnega sveta". Zato je vsakomur bilo toliko mileje, da smo lahko ne kaj ur skupaj presedeli in kramljali o tem in onem. Večinoma so mladi ljudje to, mlade družine in posamezniki, ki so po trdih začetkih, popolnoma sami v tuji deželi, zgledno napredovali. Zanimajo se za vse življenje med Slovenci doma in v tujini.

Povedali so, da je po vsej širni Braziliji raztresenih kakih 3000 naših ljudi, ki pa med seboj nimajo nikake povezave, da imajo tisti, ki so se naselili pred vojno, nekaj svojih krcžkov in družtev. Brazilija s hudoorniško naglo in neurejenostjo drvi v napredek. Naš človek tam ne ostane tovarniški delavec ali sploh nekvalificiran ročni delavec in prav je, da ne. Delavska in socialna zakonodaja je še neurejena in pača neprimerno nizka. Tisti, ki so prišli v Brazilijo strokovno izobraženi, so že dosegli primeroma dobro in visoka mesta ali pa so se že osamosvojili.

Nato nadaljuje:

Po končanem kongresu sem kljub vsem čudnim oviram končno le mogel ostati v Buenos Airesu vsaj par dni. Dasi sem padel v stavko telefonskih in brzojavnih delavcev, da se je pripravljala splošna stavka in je bilo več nemira v mestu, kot sicer, sem po dobri prijatelji in ob poštvalnosti naših dobrih ljudi mogel dneve bivanja v tem mestu, kjer je največja skupina naših novih, povojnih naseljencev, zelo krepko izkoristiti. Tekom nekaj ur je vodstvo stranke organizacije uspelo sklicati toliko zaupnikov in starih naših soborcev in prijateljev, da je bila dvorana kar pretesna. Še sedaj se čudim, kako je to bilo mogoče, ko vem, da živite raztreseni, da Vas je v mestu malo in so v Buenos Airesu od srede mesta do Vaših bivališč in domov velikanske razdalje. Živo se zavedam, koiko je bilo zato treba truda in kako je vsaka družina morala presekati svoj red in odložiti druge stvari, kako je bilo treba naenkrat pustiti vse drugo in oditi na sestanek, da smo se mogli videti in stisniti roko. Vem, da ta izredna pozornost ni veljala meni osebno, sprejel sem jo kot manifestacijo zavednosti, da smo mogli manifestirati idejno in prijateljske vezi, ki jih nikak vihar življenja ne zlomi, le utrdi in poglobi jih. Hvaležnosti mi niti približno ni mogoče izraziti. Živo sem si predstavil, kako ste utrujeni žrtvovali skoraj vso noč. Preko po noči smo bili skupaj v dvorani. Govorili smo, kot da drugi, naslednji dan, ni deževen dan in kot da Vi ne bi imeli še ure poti do svojih domov, kamor ste mogli priti le "zgodaj jutraj".

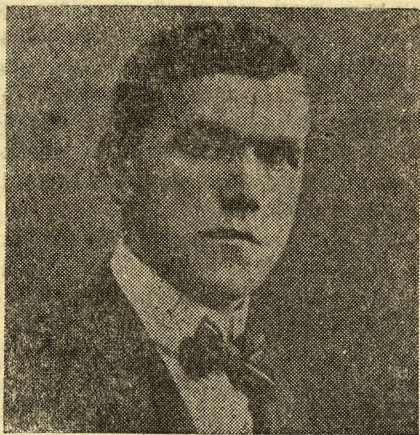
Zatem omenja z lepimi besedami svoje obiske pri duhovnikih, učiteljih slovenskih tečajev, v slovenskem semenišču v Adrogueju in svojo udeležbo na četrtkovni seji uredniškega odbora Svobodne Slovenije. Nato pa pismo zaključuje tako:

"Kot je slovensko bogoslovje in je bogati tisk za duhovno življenje edinstveno dragocen sad slovenskega 'čutenja s Cerkvijo', tako sta tednik in Zbornik Svobodne Slovenije edinstvena dokaza splošne naše izobraženosti, plemenite želje našega človeka, da bi bil stalno na tekočem z narodnim življenjem in splošno važnimi dogodki in razvojem, na drugi strani pa dokaz, da imate v svoji sredi ljudi, ki z nepoplačljivo poštvalnostjo stalno dajejo skupnosti od svojih moči in znanja.

Tudi sejo Narodnega Odbora za Slovenio smo mogli opraviti. Dasi je v sedanjem položaju izključeno, da bi mogel ta vrh naše narodno politične organizacije učinkovito delati, je vendarle prav, da pri vsaki priliki poudarimo njegovo važnost. V Narodnem Odboru

Dr. Joža Basaj - sedemdesetletnik

Glavni tajnik Lige Katoliških Slovencev Amerikancev Dr. Joža Basaj je v začetku oktobra praznoval svoj sedemdeseti rojstni dan. Tisoči, ki jim s svojim poštvalnim delom v slovenski katoliški dobrodelnosti ta mož pomaga in vsi njegovi številni prijatelji so veseli, da je Dr. Basaj kljub visoki številki zdrav in krepak kot mladenič. Vsi žele, da bi mu ljubi Bog ohranil to zdravje in čilost, saj vsi vedo, da Dr. Basaj sploh drugače ne more, kot vdano služiti Bogu in blagostanju svojega bližnjega.

Dr. Joža Basaj kot kandidat SLS za kranjski okraj za volitve v Oblastni odbor dne 23. I. 1927

Ko je po prvi svetovni vojni prišel iz ruskega ujetništva, je vstopil v službo pri Zadrugi Zvezi v Ljubljani. Ravnatelj Zveze je ostal vse do leta 1945, ko je z drugimi političnimi begunci moral zapustiti domovino. Službeni naslov pa niti približno ne pove vloga, ki jo je Dr. Basaj imel v slovenskem združenju med dvema vojskama. Dal je slovenskemu združenju svoje velike sposobnosti in v procvet združenja gospodarstva vložil vso svojo vlogo. Kot urednik Narodnega Gospodarja in združni predavatelj je širil idejo svobodnega združenja in razumevanje združbe kot skupnega sredstva gospodarske šibkosti za zboljšanje in napredek. Kjer so bile v združenju nesreče, kjer je bilo treba prenašati podvojeno odgovornost in neprijetnosti, pri sanacijah, spremembah pomanjkljivih uprav, pri ustanavljanju novih združenj, pri vodstvu začetnih, bolj neobleganih združenj je bil Dr. Basaj. Ni čuda, da so mu člani narodne Zveze, ki so videli v njem izredno moč, poverjali vse več in važnejših dolžnosti in ga pošiljali v razna podjetja, kjer je imelo združenstvo svoje važne interese. Tako je Dr. Basaj postal član uprav mnogih osrednjih slo-

imamo obliko skupnega narodnega predstavništva, kakor nam jo je dalo naše ljudstvo še doma. V tem se Slovenci tudi odlikujemo med mnogimi drugimi narodnostnimi skupinami v begunstvu, ki so razpadle v preprijoča se omizja. Mi smo v Narodnem Odboru ohranili svojo legitimacijo politično zrelega naroda, politično zavedne protikomunistične emigracije.

Dobil sem tudi priložnost, da je veliki dnevnik La Prensa, dal kar veliko prostora za objavo vsebine mojih razgovorov z njegovim urednikom in da je radijska postaja El Mundo objavila mojo kratko izjavo na stavljeno vprašanje. Vsaj preko teh dveh sredstev sem dosegel vse, ki ste čitali in poslušali. Prosim sprejmite to za pozdrav.

Dasi smo hoteli, kar smo le mogli, dasi so Vaši in moji prijatelji, ki so prvi zvedeli, da sem tam, storili vse, kar je bilo človeško mogoče, da bi obvestili vse dosegljive, vem, zelo dobro vem, da sem se mogoče srečati samo z majceno manjšino vseh tistih, ki bi jih moral poiskati in pozdraviti, da sem le sem in tja malo poškilil za kulise Vašega življenja in ustvarjanja. Hudo nam je bilo vsem, ko je bilo treba oditi na letališče in proč tako hitro. Tako spričo ovir, ki so izgledale vse do zadnjega nepremostljive, sem vesel in hvaležen, da sem mogel opraviti vsaj toliko. Te vrste naj večjajo pred vsem tistim prijateljem, s katerimi se nisem mogel srečati. Pozdravimo in poslovinimo se vsi v enem in v upanju in zaupanju, da bomo imeli moči in zdravja, da bomo enotnega duha, združeni v skupnih namenih in ciljih mogli še kaj dobrega storiti, bilo v emigraciji, bilo za našo domovino. Zaupajmo, ker Višja Roka vodi naša pota in če bo Bog smatral, da bi bilo nujno potrebno in koristno, se bo že tudi nudi prilika za ponoven daljši obisk vseh naših naselbin in ustanov. Na vse strani in vsekem posebej:

Prisrčna hvala, z Bogom in na svidenje.

venskih združnih podjetij, med drugim tudi predsednik upravnega sveta Zadrugne gospodarske banke. Pri vsem pa je ostal skromen, mravljično priden, navdušen združar, varuh združnih premoženj.

S tem, da smo povedali, da je Dr. Basaj dal več kot svoj delovni dan združenstvu, pa še niti malo nismo izčrpali vsega področja, kamor je segala njegova bogata iniciativnost in marljivost.

Med fantovskimi katoliškimi vzgojitelji in voditelji je bil v prvih vrstah. Ne samo v tistih letih, ko je bil predsednik Slovenske Orlovske Zveze, smo ga slišali na taborih in zborovanjih mladine, v predavalnicah, pri sestankih in sejah, povsod, kamor so ga klicali, da je pomagal pri katoliških slovesnostih in vodil k najboljšim rešitvam pri osrednji organizaciji prav tako kot pri najmanjšem odseku v gorski župniji. S pisano in govorno besedo je neprestano učil in navajal k dobremu pri napredku splošnih narodnih manifestacijah, katoliških shodih, mladinskih zborovanjih in manjših krajevnih prireditvah. Nad dve desetletji jo bil Dr. Basaj med najbolj vidnimi združevalnimi osebnostmi v naši skupnosti.

V politično področje ni šel rad. Združeno in prosvetno delo se mu je bolj prilagalo. Pa vendar so ga zlasti gospodarstveniki klicali in volili tudi v stanovsko politično zastopstvo, ker so nujno potrebovali njegovo razgledanost in neumorno delavnost. Kristalno čista nesebičnost pa je bila njegova najvišja in najbolj cenjena odlika. Vsakdo je vedel: Kjer je Dr. Basaj, tam vlada nesebično poštenje. Napram sebi je najstročji, od vseh sodelavcev je zahteval popolno vdanost dobri stvari.

Edino le ta njegova lastnost je bila odločilna, da je v letu 1945, pod sovraž-

no okupacijo, v najhujših razmerah in ob največjem tveganju prevzel predsedstvo Narodnega Odbora za Slovenijo. Tedaj so iskali moža, ki bi mu zastopniki vseh političnih demokratičnih skupin mogli popolnoma zaupati. Prosili so Dr. Basaja, prevzel je, tvegaj življenje in družino, za las ušel smrtni nevarnosti pred preganjalci, prehodil trnjevo pot v begunstvo preko Karavank v Vetrino. Od tam sta bila vrnjena dva njegova mladoletna sinova, vrnjena in končala svojo begunsko pot za vedno skupno z drugimi slovenskimi fanti, ki so bili tedaj izdani. Pa kelih strašnega trpljenja še ni bil poln. Njegova zahteva so angleške oblasti na titovsko zahtevo zaprle v Volsbergu, češ, da je sumljiv narodnega izdajstva in sodelovanja z Nemci. Dolge mesece je preživel in premolil v ječi, predno je bil rešen.

Ko je dopotoval v Združene Države, je rekel: "Kakor okleščeno drevo sem". Soprega, gospa Asta, je umrla poprej, dva sinova sta bila vrnjena, dve hčeri sta ostali doma, on sam v tujini.

Odkar je v novem svetu, posveča svoj čas in moči krščanski dobrodelnosti. Nihče ne živi bolj skromno kot on, nikjer ne sveti luč zvečer dalj, kot na mizi Dr. Basaja, generalnega tajnika Lige. Zahvalna pisma, da je komu bilo pomagano, so mu edino svetno zadoščenje. Živi in dela iz "stare vere", da so vse, kar imamo skupnega dobrega in zdravega, morali neki dobri ljudje pripraviti, pritrpeti, z neizmerno ljubeznijo po malem zbirati za skupen namen.

In trden je in uren, da ga komaj dohajaš. V vsako družbo dobrih prijateljev rad vplete veselejšo stran, da prežene malodušnost. Zaupanje seje, kot bi bilo vse okoli njega "z rožami poslano". Bolj sebi kot njemu čestita: Dokler bomo imeli ljudi tolike volje, take vere in ljubezni, bo narod lomil vsa nasprotovanja in zmagoval vsake težave. Bog ga živi!

Z.Z.

BEG PRED TITOIZMOM

Povodenj beguncev dokazuje

Posebni dopisnik New York Herald Tribune in Washington Post and Times Herald je dne 4. oktobra objavil svoje poročilo z Dunaja o navalu beguncev iz Jugoslavije. Članek se odlikuje od drugih poročevalcev, ki po vodilu uradne politike skušajo vedno dobiti zagovor za vsak nezdrav pojav v titovini. Roscoe Drummond odločno pove, da je titovstvo povzročilo v Jugoslaviji zlo in nesrečo. Begunci so samo en dokaz za to dejstvo. Slučajno so pa sedaj tisti pojav, ki ga zapad na bolj vidi in sliši, ker noče videti in slišati 18 milijonov obupanih ljudi v Titovini sami. Gospod Drummond piše: "Jugoslovanski državljani beže v naraščajočem številu. Njihov beg je tvegani protest proti vedno slabšim razmeram pod Titovim komunističnim režimom. Ti prebegi so se v zadnjih dveh letih več kot podvojevali."

Pisec je dobil uradne številke avstrijskega ministrstva notranjih del. Te številke odkrivajo, da je tok protikomunističnih, protititovskih Jugoslovancev, ki beže, še večji in višji, kot smo sodili po prejšnjih poročilih. In ta beg beguncev še vedno narašča.

Dalje piše pisec v svojem članku:

"Na novejšje statistike, ki so jih sestavile avstrijske oblasti, kažejo, da bo do konca letošnjega leta pribežalo najmanj 16.000 Jugoslovancev. To so nezadovoljenci, ki se ne strinjajo. Beže na tajne načine preko 150 milj dolge skupne meje, ki je zastražena. To je nezakonita emigracija, kakršne doslej ni bilo v zgodovini Jugoslavije."

Naslednje številke kažejo kako je ta emigracija naraščala:

V januarju je bilo	263 beguncev
V februarju	577
V marcu	855
V aprilu	575
V maju	1218
V juniju	1565
V juliju	1760
V avgustu	2394

do 15. septembra je bilo 876 beguncev. Skupno do srede septembra preko deset tisoč beguncev.

Da bi mogli ugotoviti, kaj pomeni to nevarno, drzno bežanje ljudi, da bi se rešili razmer, ki jih smatrajo za nezno, pod titoizmom, je zopet treba prijeti to sliko z izsejavanjem iz Jugoslavije v zadnjih sedmih letih. Na razpolago imamo zopet številke avstrijskega ministrstva notranjih del. Od leta 1951 do 1953 je bilo število beguncev iz Jugoslavije po 1200 na leto. V letu 1954 je bilo 1922 beguncev in v letu 1956 je število skočilo na 5289. Letos pa je to število potrošilo.

Begunci še vedno prihajajo. Ta teden je prišlo po 60 ljudi na dan. Če bo dotok obdržal to poč, bomo imeli do konca

obupanst nad komunizmom

decembra še 5400 begunskih ljudi iz Jugoslavije več. To pomeni, da bo prebežalo od Tita same v Avstrijo v letu 1957 najmanj 16.000 ljudi. Treba pa je dodati, da je samo nekaj manjše število beguncev, ki se prebijejo iz Jugoslavije v Italijo preko Trsta.

Avstrija pridno in človekoljubno pomaga tem beguncem, ravna z njimi kot političnimi begunci, čeprav mnogi med njimi odkritosrčno povedo, da so zapustili svojo domovino zaradi neznošnih gospodarskih razmer, ki vladajo tam. Stvarno so torej ti ljudje napravili političen korak zaradi gospodarskih vzrokov. Pa vendar jim avstrijska vlada skoro vedno dovoljuje pravico pribežališča. Le majhno število je vrnjenih. To so ali nezažele osebe, ali mladostniki, ki ne morejo v svet brez staršev.

Cilj teh jugoslovanskih beguncev pa ni ostati v Avstriji. Oni hočejo le zbežati iz Jugoslavije preko Avstrije in potem potovati v Kanado, Avstralijo ali v kako drugo deželo.

Jugoslovanski uradniki tukaj na Dunaju skušajo napraviti čim manj kisel obraz k temu pojavu. Vplivati na emigracijo ne morejo. Da bi jo učinkovito ustavili, bi morali vso mejo posejati z minami ali zagraditi z vojniki.

Toda vsi izgovori in razlage ne morejo spremeniti dejstva. Ta emigracija je:

1. dokaz velike nezaposlenosti, ki je nobena komunistična država ne bi smela imeti in je nobena ne prizna,
2. dokaz resnega gospodarskega propadanja,
3. dokaz hude stiske in nezadovoljnosti ljudstva, ki je ubralo divjo pot da zapuša domove in čisto celo trga družine, ker so razmere brezupne sedaj in tudi v bodočnosti ne dajejo nobenega izgleda.

4. dokaz, da je titovski komunizem prav tako vse razčrčal. Isti pojav je vedno bolj očivid in satelitskih deželah in v Sovjetski zvezi sami. Tako titovski kot sovjetski komunizem ni uspel, da bi si pridobil mladino. Ne more dobiti mladih ljudi niti z indoktrinacijo niti s tiranijo. Moramo namreč vedeti, da so jugoslovanski begunci večinoma mladi ljudje.

5. Končno trdijo jugoslovanski begunci, da slutijo gospodarski polom. V ozadju te njihove slutnje pa se vedno bolj jasno kaže nezadovoljnost, ki nastaja v Jugoslaviji, ker Tito navezuje vse tesnejše zveze z Moskvo. Ljudje vedo, da ta smer vodi v nesrečo.

Sveda so še ljudje na zapadu, ki pravijo, da je samo sovjetski tip komunizma škodljiv kot diktatura in kot gospodarski sistem. Toda tisoči jugoslovanskih beguncev v Avstriji danes pričajo, da je vsak komunizem, naj bo

ARGENTINA

Ustavodajna skupščina v mestu Santa Fe je prejšnji teden nadaljevala svoje delo. Poslanci vseh polit. skupin so posegali v živahno debato ter pojasnjevali stališča svojih strank do raznih vprašanj, ki naj bi dobila primerno in pravično rešitev v ustavi. Poslanci manjšine, se pravi, poslanci, ki ne pripadajo ljudski radikalni stranki, so radikalom hudo očitali, da hočejo s spremembami v ustavi uveljaviti samo svoj politični program, nič se pa ne ozirajo na potrebe sedanje demokracije in republike. Tako so radikalni zagovarjali samo državne šole, zlasti univerze, pa tudi glede družine in zakona so v svojem poročilu predlagali besedilo, ki je v nasprotju s stališčem kat. Cerkve. V razpravi o teh vprašanjih so poslanci krščansko demokratske stranke nastopili z vso odločnostjo. Radikalom so celo zagrozili z zapustitvijo poslanske zbornice v slučaju, če ne bodo pristali na rešitev, ki bi bila sprejemljiva tudi za poslance navedene stranke. Manjšina v poslanski zbornici nadalje nastopa proti radikalom v vprašanju volilnega sistema, ki naj bi veljal pri prihodnjih predsedniških volitvah. Radikalni zagovarja je svoj stari večinski sistem, vse ostale politične skupine so pa za proporcionalni volilni red. O vseh teh vprašanjih so v poslanski zbornici obširno govorili, niso pa o njih še glasovali. Pač pa so izglasovali nova določila o socialnih pravicah delavcev in nameščencev. Za ta določila so glasovali vsi poslanci ustavodajne skupščine. Med tem, ko so radikalni zaenkrat pomirili poslance krščansko demokratske stranke, se je razmerje med radikali in konservativi, ki v poslanski zbornici sestavljajo blok sredine, tako zaostrilo, da je 11 poslancev te polit. skupine zapustilo ustavodajno skupščino v znak protesta proti nastopanju in zadržanju radikalov. Javnosti so pojasnili svoj korak s posebno izjavo. Tako je ustavodajna skupščina ostala brez kvoruma. Poslanci vseh političnih skupin, ki še sodelujejo pri delu ustavodajne skupščine so imeli v Bs. Airesu več sestankov, na katerih so iskali možnosti za nadaljevanje in zaključitev dela ustavodajne skupščine.

Nekateri gremiji so za terek in sredo v prejšnjem tednu proglasili stavko ter jo tudi izvedli. Stavka pa ni bila splošna, kakor so to nameravali, ker je v njej sodelovalo samo 20% delavstva, 80% jih je pa redno prišlo na delo oba dni. Pred to stavko je imel predsednik republike gen. Arambur govor po radiu. V njem je opozoril ves narod na zgodovinsko odgovornost, ki jo imajo vsi do države. Znova je naglasal, da ni mogoče zviševati plač, če se istočasno ne poveča proizvodnja, vsem je pa zagotovil družinske doklade. Vlada je pred stavko tudi objavila, da bo z vsemi sredstvi zaščitila vse dovoljne ljudi in da bo z vso odločnostjo nastopila proti saboterjem. Zato je vojska zastražila še pred izbruhom stavke železnice in vsa javna poslopja. Vojska je v Bs. Airesu v dnevih stavke pomagala vzdrževati tudi osebni promet s tramvaji, omnibus in podzemskimi železnicami, v kolikor ni zadoščalo pri navedenih ustanovah zaposleno uslužbenstvo. Stavka, ki so jo organizirali nekateri sed. vladi sovražni gremiji, delavcem ni prinesla nobenih koristi, ampak samo škodo, ker delavci za dneve, ko so stavkali, ne bodo dobili plač. Vlada je namreč stavko proglasila za protizakonito.

Z vprašanjem zbojšanja socialnega položaja delavstva in nameščentva se bavi tudi zadnje pastirsko pismo argent. škofov. V njej argent. cerkveni dostojanstveniki omenjajo dolžnosti, ki jih ima moderna država do človeške družbe zlasti do delavstva, pa tudi na dolžnosti, ki jih imajo nameščenci do skupnosti. Argent. škofje se zavzemajo dalje za svobodne delavske sindikate ter končno ostro obsojajo sabotaže in nasilna dejanja, ki jih povzročajo polit. nasprotniki sed. vlade.

DA BOSTE DELEŽNI VELIKEGA NAGRADNEGA ŽREBANJA OB 10. LETNICI

SVOBODNE SLOVENIJE

V ARGENTINI, PORAVNAJTE TAKOJ ZAOSTALO IN TEKOCO NAROČNINO LISTA.

pod kakršnokoli masko ali firmo ali imenom, naj bo nacionalen ali pa satelitski, vsak, prav vsak povzroča gospodarski propad in politični pekell".

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Naročnikom in bralcem Svobodne Slovenije

V tiskarni Dorrego, ki tiska Svobodno Slovenijo, v torek in sredo t. j. 22. in 23. oktobra, staveci niso prišli na delo. Ker sta ravno torek in sredo vsak teden v tiskarni rezervirana za Svobodno Slovenijo, zato pretekli teden list ni mogel iziti.

Argentinski dnevniki pa so izhajali tudi med stavko zaradi tega, ker se grafični delavci gremija dnevnih časopisov niso priključili stavki, pač pa so storili grafični delavci manjših tiskarn.

Na praznik Vses svetnikov v petek, 1. novembra, bodo molitve za mrtve rojake ob 4. uri popoldne pred jugoslovansko grobnico na pokopališču Čakarića.

Proslava praznika Kristusa Kralja Slovenska kat. akeija v Argentini je kot prejšnja leta tudi letos pripravila lepo proslavo praznika Kristusa Kralja. Bila je v kolegiju Santa Rosa, Bne Mitre 1655 v Bs. As. V zavodski kapeli je bila najprej maša, med katero je pel pevski zbor Gallus pod vodstvom pevovalje dr. J. Savellija. Direktor A. Ore-

har je v svojem govoru naglašal, da je praznik Kristusa Kralja izrazito praznik kršč. apostolata. Kristus namreč hoče, da je svet njegov. Do tega ima tudi pravico, saj je svet odrešil in ga obnovil po resnici, pravici in oblasti. Seveda pa ni zadosti, da to vemo. Potrebno je, da se tudi mi z resnico seznanimo. Poznati moramo višje krščanstvo, sv. pismo. Skrbeti moramo za pravico v svojem življenju, gojiti življenje milosti, težiti za svetostjo. Za te stvari se nam ne sme zdeti škoda časa in sredstev. Glede oblasti grešimo, ker imamo premalo ljubezni za skupno dobro in vidimo le sebe. Papež želi, da posežemo globlje v sodobno življenje. Ne sramujmo se svoje vere, pomagajmo ji pri razširjanju, a to neprisljano. Papež Pij XII. našteva več oblik tega apostolata: molk v trpljenju, zgled, sodelovanje s hierarhijo, srčno žrtvovanje življenja.

Po masi so se vsi podali v dvorano ter jo povsem napolnili. Na sporedu je bila uprizoritev drame v treh dejanjih Preiskava od Diega Fabbri-a v prevodu dr. Branka Rozmana. Uprizoritev drame je pripravil Gled. odsek Slov. kult. akcije. Poročilo o predstavi sami bomo objavili v prihodnji številki.

Izredna skupščina na Pristavi

Gospodarski odbor za upravo Pristave je v imenu "Gospodarske družbe EDIN v ustanavljanju" sklical skupščino delničarjev Pristave v soboto dne 12. oktobra t. l. ob pol štirih popoldne. Občni zbor, katerega so se udeležili lastniki 337 delnic bodisi osebno ali s pooblastitvijo, je vodil ing. Albin Mozetič. Zbranim delničarjem je poročal o delu gospodarskega odbora ter o trenutnem stanju Pristave. Navajal je, da bi bilo treba dela za ureditev pristave, da bi bolj služila svojim namenom, pospešiti in povečati. V ta namen je predlagal ustanovitev Slovenskega kluba, ki naj

prevzame vodstvo Pristave. Oblika kluba da je tudi primernejša za pridobitev pravne osebnosti.

Po poročilu ing. Albina Mozetiča se je razvil razgovor, v katerega je posegalo več delničarjev. Pri volitvah so glasovali lastniki 332 delnic, trije so se glasovanja vzdržali, a dva sta bila proti.

Po ustanovitvi Slovenskega kluba so bila prebrana in z malenkostnimi spremembami nato tudi sprejeta pravila tega kluba.

Pri volitvah upravnega odbora Slovenskega kluba je bil z veliko večino izvoljen za predsednika Janez Kralj, v upravni odbor pa naslednji: Milan Magister, Jože Prijatelj, Marko Kremžar, Ivan Klemenčič, Marijan Šušterčič in Vera Kokalj. V upravni odbor pridejo še zastopniki Društva Slovencev, Slovenske fantovske zveze, Slovenske dekleške organizacije in Kegljačev. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Simon Rajer, Emil Cof in Avgust Čop, st. Člani razsodišča so pa dr. Jože Dobovšek, Lovre Jan in Jože Poznič.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Franca Golob in njegove žene g. Marije, roj. Peternej v Lujanu, se je rodila hčerka, ki je dobila pri krstu ime Olga. Za botra sta bila g. Rudolf Schauerl in ga Cecilija Hronski, otroka je pa krstil g. Franc Reberščak v Marijini baziliki. V družini g. Ivana Sušnika in ga Lojzke, roj. Koprive v Carapachayu se je rodil sinček, ki je pri krstu dobil ime Janez. Krstil ga je g. Albin Avguštin, Družino g. Franca Senovršnika in ga Mimice, roj. Tašner v Villa Adelina, je tudi razveselil sinček. Sinčka so prav tako dobili v družini g. Izidorja in Eve Borštnar. Hčerko pa so dobili v družini g. Dušana Šusteršica in ga. Radejice r. Kramar. Družino g. Miha Klemenca in ga. Angele, r. Koprive v Carapachayu je razveselil sin Friderik.

Kot objavljamo na drugem mestu, zadnja številka Svobodne Slovenije zaradi stavke ni mogla iziti. Ker se je nabralo toliko gradiva, zato prosimo vse bralce, ki s tolikim zanimanjem berejo Primoža Brdnika "Japonska" — dežela paradoksov", da je v tej številki zaradi pomanjkanja prostora ta podlistek odpadel. Nadaljevanje bo pa sledilo v prihodnji številki.

SAN JUSTO

Moronski škof Raspanti med Slovenci V nedeljo 20. t. m. je bil zopet za Slovence v San Justo in tudi za druge, ki so se udeležili tamonjnih prireditev lep in pomemben dan, ki bo ostal vsake-mu v lepem spominu. Med Slovence je ta dan prišel prvi moronski škof monsignor Dr. Miguel Raspanti. Ob 8. uri je bila v župni cerkvi sv. maša, katero je škof daroval za Slovence. Med mašo je škof imel pridigo, v kateri je poudarjal in razvijal nekatere misli: predvsem, da je zelo vesel, da Slovenci vsako nedeljo v tako lepem številu napolnijo to cerkev. Nadalje je naglašal, naj pri tem ostanemo in tako svojo globoko vero, ki smo jo prinesli iz zasužnjene domovine, ohranimo. Nadalje pravi, naj ravno na misijonsko nedeljo, ko ves svet prosi in moli za misijone, tudi mi molimo, da bi Bog vzbudil v našem narodu in tudi v drugih veliko misijonskih poklicev, ki bi ponesli sv. vero narodom, ki je še nimajo. Med sveto mašo je velika večina Slovencev prešla sv. obhajilo, katerega je delil ves čas škof sam. Pri maši je lepo pel Sanhuški pevski zbor pod vodstvom g. Štefana Drenška.

Po končani sv. maši so se vsi Slovenci podali v Slovenski Dom. Kmalu nato

je prišel tudi škof v spremstvu svojega tajnika ter g. Mernika. Vsi odborniki so škofa sprejeli pred vrati, nakar so se skupno podali na lepo okrašeno ter na novo tlakovano dvorišče. Vsi navzoči so škofa sprejeli s ploskanjem. Pevski zbor je zapel škofu v čast zdravico "Pod trto bivam zdaj". Zatem je bil kratek pozdravni govor slov. dušnega pastirja v San Justo g. Janka Mernika. V svojem govoru je g. Mernik pozdravil škofa kot nadpastirja, kateremu v varstvo smo zapu-pupani tudi slovenski verniki. Nadalje se je zahvalil župniku iz San Justa g. Marconi-ju za vse dobro, kar je za nas Slovence že storil, posebno, da imamo Slovenci lahko vsako nedeljo svojo mašo. Nadalje je prosil škofa naj vsem podeli, posebno pa še organizaciji "Karitas", svoj nadpastirski blagoslov. Sledil je pozdrav tajnika Slov. Doma g. Ovna, ki je škofa pozdravil v imenu članov. V imenu žena ga je pa pozdravila s krajšim govorom gospa Zakrajškova. Zatem je zbor zapel zopet dve pesmi, nakar je sledil otroški del. V imenu otrok je škofa pozdravil Zakrajškov Janezek in mu skupno z Brasovo Alenko izročil lep šopek. Otroci so nato pod vodstvom svoje učiteljice gđ. Klajnškove zapeli: "Slišala sem ptičko peti" in "Marko skače" nato je pa zapela solo, Rožic ne bom trgala Tomazinova ob spremljavi s harmoniko g. Brasa. Otroci so še skupno zapeli "Ko so tkali naše trate", zatem je pa bilo rajanje najmlajših iz slov. šole ob spremljavi petja in harmonike. Ta točka je bila najbolj privlačna za vse.

Nazadnje je spregovoril škof sam. Zahvalil se je za lepo prirejeno akademijo, ki je bila njemu v čast. Nadalje je povedal, da nas Slovence že nekaj let pozna, posebno po nekaterih salezijanskih duhovnikih zlasti po g. Merniku. G. Merniku se je prav lepo zahvalil za vse, kar je storil za Slovence že tukaj v njegovi škofiji, po njem se pa zahvaljuje tudi drugim slovenskim duhovnikom, ki delujejo v njegovi škofiji za Slovence. Pravi, da si je večkrat ogledal ob nedeljah cerkev na Belgrano, kjer smo Slovenci prej imeli sv. mašo in videl, da

Vsak teden ena

ČEZ TRI GORE, ČEZ TRI VODE...

Čez tri gore, čez tri vode, čez tri zelene travnike, moj ljubi hodi k meni v vas ter vriska in poje na glas.

Saj hodim, hodim res za njo kakor meglica za vodo, sem strgal nove čevljičke, zdaj pa še svoje bom noge.

Po vasi ljubček prižvižglja in znamenje navadno da, zavriska, da razgrinja se, zapoje, da razlega se.

je bila zmeraj polna. S tem je videl, da smo veren narod, ki spojuje svoje verske dolžnosti. Pravi, da nam hoče nadomestiti domovino s svojo škofijo, v kateri nas je največ Slovencev, hoče nam nadomestiti slovenske škofo in duhovnike, ki so toliko storili za nas, da smo vero ohranili na takšni višini. Prosil nas je, naj pri tem vztrajamo in vero ohranimo. Nato je čestital pevskemu zboru in njegovemu dirigentu ter rekel, da bi lahko pel v kakšni katedrali. Čestital je tudi predsedniku Karitas g. Gorsetu ter želel naj Karitas napravi vel ko dobrega za pomoči potrebnim. Čestital je dalje gđ. učiteljici in otrokom k tako lepemu petju in rajanju. Nazadnje se je še ponovno zahvalil vsem za lep sprejem. Končno je rekel, da z vsem srcem ter veselodeljuje svoj nadpastirski blagoslov nam in vsej naši trpeči domovini.

S tem je bila akademija škofu v čast zaključena. Prevzvišeni je nato otrokom razdelil sladkorčke.

Večina rojakov se je nato podala na svoje domove. Ostali so dobili okusno kosilo v domu. Med igranjem slov. plošč in streljanjem je opoldanski čas kmalu potekel. Ob pol štirih je pa bila tekma v odbojki med moštvom Slov. Doma in Belo Rusi. Rezultat je bil 2:1 za Slov. Dom. Po končani igri je bila prosta zabava. Tudi srečlov je bil bogat. Prišli so tudi godci Harmony jazz, ki so razgibali staro in mlado. Jh.M.

XI. REDNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA SLOVENCEV v Bs. Airesu

sklicuje odbor Društva Slovencev za nedeljo 1. decembra 1957 ob pol enajstih popoldne v dvorani Slovenske hiše na Ramon Falcon 4158, Capital Federal.

Dnevni red občnega zbora bo naslednji:

1. Overovitev in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila odbornikov.
3. Razgovor o poročilih odbornikov.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Volitve: odbora, nadzornega odbora, predsednika razsodišča.
6. Predlogi.
7. Slučajnosti.

Odbor vljudno vabi vse članice in člane, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeležijo. Če ob napovedani uri občnega zbora ni zadostne udeležbe članov, se občni zbor vrši pol ure pozneje ob vsaki udeležbi.

Člani, ki stanujejo zunaj Velikega Buenos Airesa, morejo pooblastiti katerega koli člana Društva Slovencev, da jih na občnem zboru zastopa z vsemi pravicami. To pooblastilo velja za vsa glasovanja in za vsa dejanja in pravice, ki jih imajo člani na občnem zboru.

Brez ozira na stalno bivališče pa morejo v zgornjem smislu pooblastiti tudi člani, ki so zadržani zaradi bolezni ali službe.

Prav tako morejo po pooblaščenih biti zastopani na občnem zboru rodbinski člani po svojih poglavarjih (mož lahko zastopa ženo in otroke) ali pa rodbinski poglavarji po svojih rodbinskih članih (sinovi in hčere lahko zastopajo očeta in mater).

Član, ki želi biti zastopan na občnem zboru po pooblaščenju, mora tega pisмено pooblastiti in pisмено pooblastila poslati tajništvu Društva Slovencev najkasneje tri dni pred občnim zborom; v primeru bolezni in službene zadržanosti pa je dovoljeno predložiti pooblastilo pol ure pred občnim zborom društvemu tajniku.

Samostojne predloge za občni zbor je treba poslati Društvu Slovencev vključno do 17. novembra 1957.

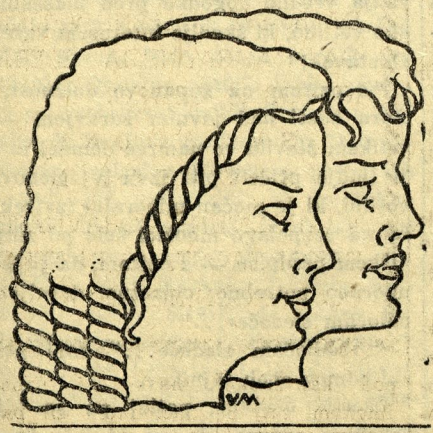
Buenos Aires, dne 28. oktobra 1957.

Pred občnim zborom bo ob 9.30 popoldne v kapeli Slovenske hiše skupna slovenska sveta maša. Tako je vsem udeležencem občnega zbora omogočena udeležba pri sv. maši.

V.NASTOP SLOVENSKA PRISTAVA Polka je ukazana, tla so namazana; MORON - CASTELAR 10. XI. hoj, hej, kaj bo pa zdej!?

SLOVENSKE MLADINE

Nad 1000 oseb, ki se vsako leto udeležuje naših prireditev, bo letos še večjem številu prihitelo na slovensko Pristavo!

- I. Otrčki nastop
- Rajalna dekleška vaja
- Telovadni nastop fantov
- Prosta vaja deklet
- VELIK SREČOLOV z dobitki za vse!

DRUŽABNA PRIREDITEV

IV. PROSTA ZABAVA v veseli slovenski družbi

Začetek prireditve ob 14. uri; nastop in izvajanje slovenskih ljudskih plesov pa ob 16. uri.

V NEDELJO 10. NOVEMBRA VSI V MORONI! VSE ROJAKE VLJUDNO VABITA S.F.Z. IN S.D.O.

NOVA ETAPA DAYDAM-a ob dveletnici ustanovitve!

S prvim oktobrom 1957 je

DAYDAM

kupil nove prostore

za svoje pisarne na ulici

V I A M O N T E 448, Buenos Aires,

kjer je pričel uradovati 21. oktobra tega leta.

S prvim oktobrom 1957 je

DAYDAM

zvišal obrestno mero

vsem starim vlagateljem

na 30 % (trideset odstot) letno

in nudi isto ugodnost vsem novim vlagateljem do dosega nove kvote: 300.000.— pesov.

Našim vlagateljem moremo nuditi to ugodnost, ker vršimo velik del naših operacij po mednarodnem trgu, kjer nas tuja valuta ščiti pred devalorizacijo domačega denarja. Zato je ta povišek obrestne mere razumeti kot garancijo našim naložnikom, da njih nominalne vloge ne izgube na dejanski vrednosti.

Za vloge iz inozemstva v katerikoli valuti velja pa še za naprej običajna obrestna mera.

DAYDAM

išče:

praktičnega KNJIGOVODJO, tudi po urah; špansko-slovensko STROJEPISKO s trgovsko prakso in korespondenco; tehničnega RISARJA IN KALKULISTA.

Pismene ponudbe poslati na Casilla 120, Correo Central, Cap. Federal

In kot vedno je

DAYDAM

zdaj še bolj rojakom na uslugo s svojo

brezplačno trgovsko posvetovalnico.

Stanko Jerebič — Bogdan Vrlovec

odgovorna družabnika

MENDOZA

Mladinski dan

Ob obilni udeležbi rojakov, kakršne že dolgo ni bilo na naših prireditvah, se je v Mendosi dne 22. septembra vršil mladinski dan. Zanimanje zanj je bilo veliko. Zlasti med starimi naseljenci, ki so sicer malo oddaljeni od našega skupnega življenja. Prireditve se je začela ob 18. uri. Trije fantje so slovesno prižgali bakljo. Za uvod je govoril predsednik SFZ Janez Štirn. Nakazal je naloge in cilje, ki jih mora imeti slov. mladina pri oblikovanju samega sebe. Zdrav duh v zdravem telesu. Se pravi: duhovna izobrazba in telesna krepitev. Fante in cilje, ki jih mora imeti slov. mladina, ki jih imajo do svojega naroda, ki ga morajo vsi vsestransko poznati.

V naslednji točki so nastopila dekleta v krojih s simbolično vajo Gor čez izaro. Pokazala so, da so se za nastop dobro pripravile pod vodstvom ge Mari Hirscheggerjeve. Za dekleti so nastopili s prostimi vajami fantje. Enotna izvedba je pokazala strumno povezanost mladcev. Vodil jih je Peter Bajda ml. Naraščajnice so pokazale simbolično vajo na narodno pesem Rožic ne bom trgala. Tudi ta točka je uspešna, za kar ima zasluge Anica Bajdova. V ponos-

V nedeljo 3. novembra ob 4 popoldne

Gostovanje pevskega zbora iz Ramos Mejia

V SLOVENSKEM DOMU V LANUSU

Opereta:

Čevljar in vrag

s spremljavo orkestra in nastopom moškega zbora

Za časa letne sezone oddajam po ugodni ceni 2 sobi s kuhinjo bodisi mesečno ali polmesečno.

Naslov:

Jurij Žurga

Calle 34-45

Miramar, FNGR, Provincia Bs. Aires

BOŽIČNI DARILNI PAKETI IZ TRSTA

CITRUS

PRISPEJO V 25 DNEH

Glavni zastopnik

OTON FRESL

Maipú 735 — T. E. 31-5142

Capital

nem nastopu je telovadna skupina fan- tovm izvedla živahno prosto vajo, ki je simbolizirala gibe boksa, dekleta pa so v svojem ponovnem nastopu z rajanjem ob spremljevanju našega harmonikarja prepletale trakove naših narodnih barv v slovenski šopek.

Po teh nastopih je predsednik odprl razstavo dekliških in fantovskih ročnih del. Ljudje so res občudovali zmožnosti in iznajdljivost mladine. Razstavljeni so bili prti, prtički, razna kuhinjska posoda, otroške risbe, lep domač kolo- vrat, knjižne omare, različni okraski, avbe in še mnogo drugih zanimivosti. Razstavo sta uredili Marija in Jožica Božnar s sodelovanjem Janeza Plahute. Med odmorom so dekleta gostom po- stregla s klobasami, potico, tortami, pe- civom in pijačo.

Ob tej priložnosti je imel govor du- šni pastir Jože Horn. Kot glavno misel je poudaril dejstvo, da mladina prav ta- ko pomlaja in povezuje skupnost, ka- kor otroci družijo in povezujejo dru- žine. Mladino je boril naj bo ta priredi- tev šele začetek novih prireditev. Po- zdravni govor je imel tudi predsednik DS Jože Bajda.

Za zaključek so fantje in dekleta v režiji Rudija Hirscheggerja uprizorili Finžgarjevo igro Veriga. Dekoracijo odra je oskrbel Janez Plahuta. Igra je bila podana z velikim uspehom, čeprav je nastopala mladina, ki od doma nima zgledov in pravih predstav o odru, nje- ga zakulisnih težavah in žrtvah. Toda slovenski človek je željan gledaliških predstav, kar smo mogli ob tej prilo- žnosti ponovno opaziti. Igralci so se glo- boko živeli v svoje vloge in tako pri- tegnili gledalce, da so z velikim zani- manjem sledili tej stari kmečki drami. Uspeh je rodil vročo željo, da bi tudi v Mendosi mogli pogostje gledati igre na odru, ki je sedaj naša last.

Vso pohvalo so izražali rojaki nad zamisljivo naše mladine, da si je zgradi-

la prenosljivi oder. Žrtev je bila velika in vsa mendoška slovenska skupnost je s svojo pomočjo pripomogla k uresni- čitvi načrta. Izdatno podporo pa so nu- dila tudi mladinske organizacije iz Bs. Airesa, za kar jim tudi na tem mestu topla zahvala.

Sedaj imamo svoj prostoren oder, ki more služiti kakršnekoli dramske- mu delu. Seveda ne moremo zamolčati, da bo izpopolnitev odra s potrebnimi kulisami zahtevala še znatnih izdatkov. Toda želja po oživljanju lepe slovenske dramske tradicije bo gotovo premaga- la vse ovire. Oder se zelo lepo prilaga prostoru, ki smo ga po dobroti Petra Bajde imeli na razpolago.

V pripravi je že nova predstava. To- pot za razvedrilo burka v štirih de- janjih.

SLOVENCİ PO SVETU

AVSTRALIJA

Slovenski pevski zbor Triglav v Mel- bourne-u bo priredil dne 2. novembra pevski koncert.

V cerkvi sv. Frančiška v Paddingtonu sta se poročila: Štefan Kočar iz Roga- čevcev v Premurju in Marija Bernjak iz Radencev, v cerkvi Matere božje v Waverley pa Franc Kranjc in Ivanka Tebec.

USA

V Clevelandu so se poročili: Ivan Boh in Marija Magdalena Košnik, Boris Res- man in Kristina Sever, Mathev Grda- dočnik in Stanislava Butara ter Frank Vidmar in Kristina Baškovič.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Občni zbor Društva Slovencev bo v nedeljo dne 1. decembra t. l. dopoldne v Slovenski hiši, Ramon Falcon 4158.

PISARNA DRUŠTVA SLOVENCEV posluje vsak dan od 9. ure dop. do 18. ure zvečer. Odprta je tudi ob sobotah popoldne od 16. do 19. ure in ob ne- deljah po sv. maši do 12. ure.

LOJZE NOVAK

izključno zastopstvo

BUMAR, S. R. L.

Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7883

Ramos Mejia

nudi slovenski skupnosti po najbolj- ših cenah — tudi na dolgoročno od- plačevanja — najboljše električne hladilnike, televizijske aparate, pral- ne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vo- do, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.

PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati T. E. 658-7883 ali osebno v trgovini.

Delavce proti ploči in nagradi na produkcijo

IŠČE ZA BARVARNO

COFIA, S. A.

MUNRO

LUIS MARIA DRAGO

Oficina Personal

OBVESTILA

Kdor ima brošuro HISTORIA DE UN FUSILADO v kasteljansčini, ga prav lepo prosimo, naj jo izroči v upravi Slo- venske hiše, Ramon Falcon 4158, na po- sodo ali v odkup.

Uprava revije "Slovenska Beseda" sporoča, da bo v kratkem izšla nova, povečana številka na 32 straneh, ki bo v celoti posvečena 40 letnici smrti dr. Jan. Ev. Kreka. Sodelujejo s svojimi članki najboljši slovenski pisci in poznavalci dr. J. E. Kreka. Priložena bo tudi slika velikega pokojnika. Ta številka bo na razpolago tudi nenaročnikom.

Dekle, ne veš kam bi šla v soboto po- popoldne? Pridi na Pristavo v Moron. Imaš priložnost gojiti vsake vrste šport. Ob pol pet h pa lahko prisedeš k dekle- tom, ki vežejo. Pričakujemo te.

Občni zbor SDO bo v nedeljo, 3. no- vembra dopoldne po mladinski sv. ma- ši na R. Falcon. Dekleta vemo, da je udeležba častna dolžnost, zato nobena ne bo izostala.

V. družabna prireditve, ki jo za vso slovensko avnost prireja mladinski organizaciji SFZ in SDO, se bo vrši a v nedeljo 10. novembra popoldne na slo- venski Pristavi v Moronu. Mladina pri- pravlja z vso vneto lep program. Poleg raznih rajalnih nastopov in narodnih plesov je na sporedu tudi tradicionalni srečlov. Vabimo vse rojake, ki jim je pri srcu naša mladina, da po svojih mo- čeh prispevajo dobitke. Dohodki pri- reditve so namenjeni gradnji prepotreb- nih družabnih in športnih prostorov.

Vsakoletni izlet, ki ga prireja mla- dinski organizaciji SFZ in SDO, bo letos v nedeljo 17. novembra.

Obveščamo člane, da bo v nedeljo 3. novembra po mladinski sv. maši samo kratek informativni sestanek. Vsi lepo vabljeni. Odborova seja bo kot po na- vadi. SFZ

Mlajši člani in naraščajniki! V nede- ljo 3. novembra popoldne se spet zbere- mo na Pristavi. Na programu so špor- ne vaje in igre, potem pa sledi kratek vzgojni sestanek. Vabi Pristava v po- mladnem zelenju in pa odbor SFZ.

Članom Mladinskega Doma sporoča- mo, da bomo imeli v nedeljo, dne 3. nov. zvečer ob pol 8. uri družabni večer, ki ga prirejamo v čast g. ravnatelju, ki je

DARILNE PAKETE ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

pošilja

najceneje, najboljše in najvarneje po novi carinski uredbi

"PAKEXPRES"

Milan Sertić

CHARCAS 476 — T. E. 32-0248

Buenos Aires

ZA TE POŠILKE ZNIZANE CENE!

10. NOVEMBRA VELIK SREČOLOV

na mladinski priredi- tvi SFZ in SDO. Slo- venska Pristava v Castelarju

...ko v mestu ogledujete v lepo opremljenih izložbah okusne in praktične predmete, ne pozabite na našo mladino, ki zbira dobitke za srečolov V. tradicionalne družabne prireditve.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración: Ramón Falcón 4158, Buenos Aires Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 527777	

pred kratkim godoval. Na sporedu je petje Slov. kvarteta ter druge pevske in glasbene točke, ter skupna večerja. Vse člane in prijatelje vabimo, da se tega večera udeležijo. Vabi odbor

Vsem rojakom sporočamo, da jih bo- do v teh dneh pred veliko družabno pri- reditvijo, ki jo za vso slovensko javnost prireja SFZ in SDO drugo nedeljo v novembru, obiskali zastopniki obeh or- ganizacij. Pridružite se tudi vi vsem ti- stim dobrim srcem, ki bodo pomagala naši mladini do lastnih prostorov in igrišč na svoji lastni zemlji!

Članstvo SDO in SFZ pozivamo k ak- tivnemu sodelovanju pri splošni nabirki za srečlov naše mladinske prireditve. V vsakem okraju so določeni voditelji- ce nabirke, ki so odgovorni za delitev dela. Sodelujmo vsi, organizirano in brez izjem! Gre za naše lastne prostore!

Najbolj domača in živahna slovenska prireditve

MARTINOVANJE

SLOVENSKE BESEDE

bo

v soboto, dne 9. novembra t. l.

v običajnih prostorih

v Santos Lugares.

SLUŽBO DOBI

Slovenska strojna delavnica in livar- na sprejme tovarniške delavce z ali brez prakse in vaje za strojno stroko za nove delavniške prostore v C. REMEDIOS DE ESCALADA 135 SAENZ PEÑA, Villa Raffo, FNGSM Dohod: Od ul. Lope de Vega in Gral Paz 3 kv., od postaje S. Peña 3 kv. B. SELJAK

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(58)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Osemindvajseto poglavje

A. Lacadé si predrzne napraviti državni udar

Župan sije od sreče. Podjetno pomak- ne naprej košato jeklenosivo brado, pod vijoličastimi visečimi lici. Na župano- vi pisalni mizi v Hotelu de Ville leži namreč priporočilo prijatelja, dobrega a- potekarja Latoura iz Trierja. Preiskava o massabielski vodi ni samo prijateljs- ko ugodna, temveč tudi znanstveno nad vse imenitna. Adolf Lacadé ne razume dosti o kemiji, razume pa blagoglas- nost visokodonečih propagandnih tujk. V čednem Latourousovemu seznamu, ki sliči velikanskemu receptu, se omenja že koj na začetku klorove spojine z ap- nencem in magnezijem in sicer v veliki množini, kar je posebej poudarjeno. Klor je dober, apnenec je dober, magnezij je dober. Vsi zdravniki predpisujejo klor, apnenec in magnezij. Kako lepo, da se vse tri korifeje farmacevtike nahajajo v taisti vodici in sicer v tako zdravilni spojin. To je šele ena stvar, muzažejo premišlja Lacadé. Vedno znova se po- glablja v prijazne račune, skozi katere mu kakor fata morgana sijejo še prija- znejši. Za k'lorati korakajo v sklenjeni vrsti karbonati. Ti karbonati, Bog ve, da niso slabši od kloratov, posebno, če so spojeni s sodo, kakor v tej analizira- ni vodi. Toliko o medicinski kemiji ve tudi stari skadkosnednež Lacadé. Po-

kosilu, kjer ti postrežejo z dvanajstimi jedili, prinese žlica sode bikarbne za- želeno olajšanje. Poglej no, olajšanje presitij prinese sedaj lurska voda zastoj. O vrednosti silikatov, ki so na tretjem mestu, župan ni preveč gotov. Toda zakaj bi silkatom ne zaupal, če nastopajo skupaj z aluminijem, ki je nedvomno zanesljiva ruda? Da se na- haja v vodi še železov oksid, ki se daje bledim otrokom in oživljajoči fosfor, to je že skoraj preveč dobrin. Zadnja stvar je "organska materija", ki s števil- ko sedem zaključuje vrsto. Prisotnost organske materije, v kateri gotovo tiči tudi skrivnost, Lacadea še posebno ve- seli. Ime zveni tako čudežno filozofsko in predstavlja ostanek, ki ga znanost še ni mogla pojasniti. V njem se najbrž skriva zdravilna snov za živce, o čemer je pred kratkim doktor Lacrampe govo- ril v kavarni Français. Pozitivnemu de- lu preiskave je apotekar Latour pripri- sal z določenim poudarom še negativ- ni stavek: "Ugotavljamo, da v tej vodi ni nobenega žvepla." Lacadé si mane roke. Na žveplo se rad počviža. Z na- raščajočo zadovoljnostjo začne brati La- tourov izvleček.

"Posebnost te studenčnice", piše La- tour, je res pomembna. V dobro stu- denčnice moramo dodati, da ni le lahka za prebavo, temveč ima v sebi izredno osvežilno moč, ki jo terja življenski po-

ces. Z ozirom na izredne kemične spoji- ne, ki studenec odlikujejo, ne bomo šli predaleč, če rečemo, da bo medicinska znanost v kratkem postavila zdravilni massabielski studenec na prvo mesto med našimi domačimi zdravilnimi vre- ci."

S tem je povedano več, kakor bi kdo želel, klic medicinski znanosti pomenja že pritisk nanjo. Veliki Filhol se ne bo o- botavljaj, potrditi sodbo malega Latou- ra, zakaj tudi pri raziskovalcih vrana vrani oči ne izključuje. Toda korak za ko- rakom, Lacadé. Filhola zdaj še ne potre- bujemo. Filhol bo napadel zadnji in od- ločil zmago! Njegova analiza bo mogo- če že čez eno leto krasila etikete stekle- nic, ki jih bo po širnem svetu razpoši- ljala "Lurska zdraviliška družba."

Na prvo je treba zmagati v boju, v boju namreč, čigar strateško pripravo so pokvarili korektorji Massy, premo- dri Dutour in neumni Jacomet. Proti tem obotavljivim persarjem, ki vsi ca- plajajo po birokratski vrstici, mora ven- dar vstati mož, mož dejanja in resnič- nosti, ki bo presekajl gorijski voz. Kdo naj bi bil sicer v Lurdu ta trgovski Aleksander, če ne on, Adolf Lacadé! Da pa bi zgradil to veliko bodočnost, je nujno, da se zavaruje votlino in stude- nec. Dutour in Jacomet sta z nemoral- no nespametjo zasledovala Bernardko in njeno družino, da bi na ta način bra- nila državo proti čudežu. Mora'a sta iz- tiriti ob revščini, preprostosti in ne- dolžnosti. Lacadé pa je napadel čudež sam in je uspel. Tega si je sedaj svest, zakaj v rokah ima Latourjevo priporo- čilo.

Toda sedaj pride glavno vprašanje: kako bo mogoče Gospe iztrgati votlino, to se pravi, iztrgati jo vraz evercem, kopnenju po nepojasljivem in hrepene- nju človeških otrok po pravljici? Drža- va je odpovedala. Cerkev je odpoveda- la. Obe sta se zvezali pred dvajseti- sočlavo množico, pred "ljudskim giba- njem", ki jima je zelo zraslo čez glavo. Država in Cerkev se bojita vsake lastne volje, ki se grozeče dvigne v množici. Najgloblje gibalo obeh ogroženih družb je strah pred samovoljo mase. Gibalo, ki žene Lacadéa, pa je najvzvišenejšo in najmočnejše gibalo tega stoletja — dobra kupčija.

Župan je preživel velikonočne dneve — ki so bili v tem letu precej zgodaj — v brezdnelju, čeprav ni bil prez posla. Na njegovi pisalni mizi ležijo visoki, oble- deli kupi zakonov, odredb, uredb in u- kazov francoske vlade, ki so se tikali lurske občine vse od velikega leta 1789. Lacadé je vso ropotjo skrbno preiskal. Ni si bil preveč v svesti, v ko- liko je francoska vlada posameznim ob- činam privolila zavoljo avtonomije in proste trgovine. Župan je v svoji obla- sti absoluten kralj. Nihče ga ne imenu- je, temveč ga ljudstvo svobodno izvoli. Nihče ga ne sme od županstva odstavi- ti, razen ljudstva. V vseh državnih za- devah je pooblaščenec prefektov, ni- kdar pa njegov podložnik. Njemu sa- memu je zaupano, izdajati naredbi, ki se v ožjem smislu tičejo njegove občine. Vital Dutour ga je že pred nekaj ted- ni opozoril na praktično naredbo. Toda Dutour je pravi jurist, ki vedno visi med da in ne. Zdaj je prišel čas, da se

spodbuda državnega tožilca uresniči, to- da na povsem drug način, kakor si ta predstavlja. Župan pokliče v sobo svoja dva tajnika: Capdevillea in Courgesa.

"Sedita in pišita!"

Kakor vojskovodja nosi Lacadé med narekovanjem svoj trebuh po sobi sem- intja.

"Z ozirom na zakon, ki je bil izdan 22. decembra 1789, na zakon, ki je bil iz- dan 24. avgusta 1790, na zakon, ki je bil izdan 22. julija 1791 in končno z o- ziom na zakon, ki je bil izdan 18. julija 1837 in ki se vsi tičejo občinske upra- ve, odrejam..."

Lacade je pustil, da so se mu stare letnice raztopile na jeziku. Takile zgo- dovinski datumi poplemenitujejo tiste- ga, ki jih vzame v usta za živo potre- bo. Z žepnim glavnikom si je počesal zmršene lase in v zamotanem uradnem stilu nadaljeval:

"Z namenom, da bi zaključil obžalo- vanja vredne dogodke pred massabiell- sko votlino, ki škodijo interesom vere... Odstavek!"

"Z ozirom na županovo dolžnost, ki mora bdeti nad javnim zdravjem — v velikem številu so namreč domači in tu- ji ljudje pričeli piti izviri v imenovani votlini, ki je močan mineralni izvirek in bo na razpolago množiči šele po zdrav- niškem predpisu — z ozirom, da ji je za uporabo potrebno oblastno dovoljenje, odločam sledeče..."

"...odločam sledeče..." doni pono- sni odmev obeh tajnikov.

Lacadé obstane, potlej pa se kljub debelosti zažene, da ga pisarja komaj dohajata. (Nadaljevanje)